

Indhold

Nåleøjet	9
Ensomhed	15
Skilsmisse	19
Arbejde	23
Familien	29
USA	35
Krudt og kugler	37
Vildskab	43
Nærhed	49
Sommer	51
Mad	55
Såret	59
Mangel	65
Cigaretter og whisky	69
Kvinder	75
Vrede og skyld	79
Døden	81
Vejret	89
Uden titel	91
Brevet	103
Kontakt	109

Nåleøjet

Jackson Neanders far var en høj, muskuløs mand med sort fuldskæg og en dyb, dyb stemme, der fik kvinder til at dåne. En skrækindjagende patriark, der bestemte alt og altid havde ret. En kærlighedskriger med en følsomhed så blussende og brændende, at den var ubærlig og måtte spærres inde under en fernis af mentolcigaretter, amerikansk whisky og nordsjællandsk facade, der blot blev tykkere som årene gik.

Jackson fik tidligt en fornemmelse af, at hans far var far på en anden måde end andre fædre. Det fik han bekræftet, når han søgte afklaring blandt jævnaldrende: Hvad gjorde du, da din far ...? Hvad tænkte du, da han ikke ...? De sagde, de ikke anede, hvad Jackson talte om, og han bildte sig ind, at det kun var ham, der havde et problem. Alle de andre voksede tilsyneladende op i trygge, solide kernefamilier og fik masseret det dybt ind i sjælen og hjernefamilien, at de var unikke væsener, der kunne udrette præcis, hvad de ville. Det gjorde de i hvert fald.

Mens Jacksons legekammerater læste lektier, spillede fodbold og siden tog lange, komplicerede uddannelser og

blev advokater, læger og ingeniører, tumlede han rundt i en stadig mere udtalt døs af mangel på selvtillid, initiativ og ambition. Han kunne ingenting, han var også for fed, så ud ad helvede til. Det hele var nogen andres skyld, det var først og fremmest hans fars skyld. Hvis han bare havde haft en almindelig far som de andre, ville hans liv have været let og lyst. Nu måtte han oven i det hele trækkes med en genetisk disposition for umådeholden selvkritik, sortsind og selvmedlidenhed, misbrug, selvdestruktion og en tendens til at modarbejde sit formål som menneske.

Uanset hvad Jackson fortalte sin far, han gerne ville være som voksen, fik han at vide, at det kunne man ikke leve af. Kun ganske få kommer gennem det berømte nåleøje, du ved. Alle andre ender som pædagoger på musikskoler, hvor højdepunktet er den årlige forældrekoncert, som de til gengæld dirigerer med voldsom ildhu.

Jackson ville være pianist. Han spillede ellers ganske godt, klassisk og jazz, gav engang solokonzert på musikskolen og siden på en café i gågaden i Birkerød, Beethoven-sonater og Chopin-nocturner. Ved samme lejlighed blev han interviewet af en journalist fra Danmarks Radio, og det hele blev sendt live, men kun hans mormor hørte det vist. Hun fik det hele med på transistoren ude på sin altan med udsigt til tre store bøgetræer med lysegrønne, spiselige blade.

Måske hørte Jacksons far det også i bilen eller i huset i Allerød, som han flyttede til, da forældrene blev skilt.

Men han sagde aldrig noget om det. Jackson troede, det var fordi han havde spillet forkert midt i Måneskinssوناتens første sats, men det kunne man ikke høre, sagde hans mor, og hans mormor var enig. Men det kunne man, og derfor var det en fiasko. Han havde ikke øvet sig nok. Man kunne altid blive bedre, lidt bedre, sagde Jacksons far.

Jackson skiftede klaveret ud med en guitar og stiftede bandet Farlig Dynamit med en klassekammerat. Han købte også et brugt trommesæt for penge, han havde sparet op ved at uddele Folkebladet hver onsdag til 26 kroner og 60 øre for 170 aviser. Bandet fik også en bassist, og de gav koncert på skolen og spillede Maybe I'm Amazed med The Wings og numre, de selv havde skrevet. Efter niende klasse blev kammeraterne spredt for alle vinde, og bandet gik i opløsning. Sådan skulle det være, det var alligevel aldrig blevet til noget. De var slet ikke dygtige nok til at trænge gennem nåleøjet.

Jacksons far spillede klaver, harmonika og klarinet. Han kunne også synge. Hver nytårsaften, når de fik besøg af forældrenes ungdomsvenner Else og Erik, der nu boede i Jylland, sang han og Erik Gluntarne, mens konerne var i køkkenet og gjorde klar til fondue, og sønnerne havde travlt med at fremstille kanonslag. Hans far spillede klaver til. Han gyngede fra side til side og løftede hænderne fra klaviaturet og levede sig ind i musikken. Han var helvedes musikalsk, ligesom hans far havde været det. Jacksons farfar spillede violin og gav engang koncert i Tivolis

Koncertsal, men det var ikke noget, man talte om, for det var ikke blevet til mere end den ene, så måtte han tilbage til jobbet som sløjdlærer på en folkeskole. Nåleøjet, du ved.

Jacksons far havde plader stående i reolen, som Jackson ikke vidste, om eller hvornår han hørte. The Beatles, Rolling Stones, Donovan, Bob Dylan, Creedence Clearwater Revival. Som barn hørte Jackson ham engang nynne en melodi. Han hørte den igen mange år senere og fandt ud af, at den hed Bad Moon Rising. Han forstod, at det var hans fars yndlingssang. Den handlede om verdens nært forestående undergang. Og om at livet er skrøbeligt og kan smuldre væk, før man ved af det.

Jacksons første musikalske erindring daterede sig tilbage til begyndelsen af 70'erne. Han kravlede rundt på stuegulvet med en legetøjsbil, mens Smilende Sussi drev ud af radioen i baggrunden. Han forelskede sig straks i den glade Sussi, ligesom han havde forelsket sig i en pige med lyst hår i et stormagasins reklamekatalog, hans forældre havde hjembragt fra USA et par år tidligere. Når der ikke var nogen i stuen, drejede han nøglen til skabet og trak kataloget ud og slog op på den side. Det havde han gjort måske 100 gange, 200 gange, eller hver dag i et år eller i to år. Nu sank han tilbage på ryggen på det orange ryatæppe og lyttede til Smilende Sussi, mens han så pigen i kataloget for sig. Hun var smukkere end nogen pige, han havde set i levende live. Han tænkte tit på, hvordan det ville være

at kysse de smalle, røde læber, og der jog en smerte gennem hans bryst, da han kom i tanke om, at det aldrig ville ske. Nåleøjet, du ved.

Som voksen gik Jackson længe og rugede på en drøm om at blive musiker, men han kunne hverken tage sig sammen til at øve eller skrive sange. Senere forestillede han sig, at han skulle være fotograf. Han lånte penge og købte både et spejlreflekskamera og et lille Leica lommekamera i høj kvalitet. Snart lå begge dele på reolen og samlede støv. Så troede han, at han skulle male, og investerede i et staffeli og et arsenal af akrylfarver på tube. Men det varede ikke længe, før staffeliet langtidshvilede i et hjørne af soveværelset, og farverne var tørret ind. Så blev han klar over, at han skulle skrive. Det havde han været god til lige fra skoletiden, men lysten var forsvundet i gymnasiet. Nu begyndte han at skrive noveller og digte. Dét fængede, og han kunne slet ikke holde op igen.

Da han som femogtyveårig havde fået optaget sine første digte i et litteraturtidsskrift og under et familierangement stolt proklamerede dette hen over frokostbordet og føjede til, at det netop var dér, de største danske forfattere var debuteret, blev der stille i lokalet, og hans far fremførte, at man skulle huske, at mange aldrig var nået videre end til at publicere et par digte i det nok så velkendte tidsskrift.

Godt ti år senere gik han amok i begejstring, da Jackson ringede og fortalte, at han skulle udgive sin første roman. Jackson havde ikke oplevet ham manifestere så

overstrømmende følelsesudladninger før, og han blev ved og ved med at le højt og begejstret, og måske var der ligefrem en snert af gråd i hans stemme. Jackson var på den anden side heller ikke for alvor trængt gennem nåleøjet før. Han var den første i familien, det lykkedes for, en sand mønsterbryder, tænkte han og tog et stort skridt ind i en bevidsthedsudvidende livsfase. Dér befandt han sig stadig.

Ensomhed

Der fandtes vistnok fædre og sønner, som kunne tale sammen om alle mulige ting og på den måde havde glæde af hinanden. Det havde Jackson i hvert fald hørt. Sådant blev det aldrig med dem. Jackson havde prøvet at starte en samtale mere end én gang, men hans far ville ikke være med. Afvisningerne kunne gøre Jackson vred. Vrede var altid en mulighed. Måske kunne den hjælpe ham til endegyldigt at kappe fortøjningerne til sit fædrene ophav, så fortidens dæmoner til sidst ville forstøve og forsvinde i tidshavet. Nu lukkede han øjnene og så sig selv på dækket af et sejlskib med kurs mod friheden, der ventede bag en rødglødende horisont. Dét billede hjemsøgte ham. I det samme susede en boblende frihedsfølelse gennem Jacksons krop, og han ville råbe 'yes!', men kunne ikke få det frem. Nu så han sin fars ansigt blinke som et fyrtårn i mørket, og han blev klar over, at der var stærke bånd, som ikke lod sig kappe. 'Kom til mig', hviskede ansigtet, og i det samme hvislede harpuner ud af de skinnende øjne, og før Jackson nåede at undvige, ramte de målet og trængte ind i hans hjerne. Han mistede bevidstheden, da modhagerne

foldede sig ud, og hans far startede spillet og begyndte at trække ind.

Tanken traf Jackson over højre øje for straks at transformere sig til et smertende jag dybt i brystkassen. En dag ville hans egne børn rejse ud i livet, ligesom han havde gjort. Ville de se sig tilbage? Uanset hvor lidt hans far ville erkende det, måtte det have været hjerteknusende for ham at opleve, hvordan Jackson gled ud af hans liv. Han havde vel forsøgt at genkalde sig Jacksons udseende de lange, søvnløse nætter, hvor tanker og følelser knoklede rundt i hans plagede bevidsthed. Men som tiden gik, blev det sandsynligvis vanskeligere at indfange ansigtet. Måske var han på et vist tidspunkt kommet i tvivl, om Jackson overhovedet havde eksisteret. Måske listede han ned, nej, Jacksons far listede ikke, han gik med faste, målrettede skridt ned i den iskolde kælder og fandt et fotoalbum med stive, gulnede plastiklommer og satte sig på en sivstol i kældergangen under en nøgen pære og betragtede sin søn. 'Jackson kører på sin nye 'gamle' cykel, marts 70'. Måske så han sig arrigt omkring. Han fattede ikke, at nogen kunne være bange for mørke, kolde kældre. Selv kunne han ikke opholde sig et bedre sted. Hvis der endelig sprang en morder med hævet køkkenkniv frem af fyrrummet, ville han ikke tøve med at slå ham så hårdt, at han døde af det. Ét slag i ansigtet ville være rigeligt, selvforvar naturligvis, kom bare an. Det var næsten fyrré år siden, det billede var taget, et helt liv siden. Jacksons far var 32 år dengang, de var lige vendt hjem efter 12 måneder

i USA, og han var ked af det. Hvorfor huskede han ikke. Det var længe siden. Var det virkelig *hans* søn på billedet? Var dét Jackson? Hvordan så han mon ud i dag? Hvor var han henne i verden? Hvad lavede han lige nu? Måske sov han. Måske elskede han med en kvinde. Eller med en mand, for den sags skyld. Han kendte ikke sin egen søn. Det gjorde han virkelig ikke. Ligesom han ikke kendte sin egen far, ligesom han ikke kendte sin egen kone, ligesom han ikke kendte ... nogen. Hvem var han selv? Han var ingen. Om lidt var han væk og glemt, og det var alt sammen ligegyldigt. Ingenting gav mening. Alting var noget sludder og vrøvl. Dengang hans krop fungerede perfekt, gav det mening at bruge dén. Dét at elske med en kvinde gav mening. Da han var nogle og fyrrer, fik han helt undtagelsesvist foretaget et grundigt lægetjek. Lægen sagde, at han havde en konstitution som en attenårig. En attenårig. Dét gav mening.

Jackson ville ikke tænke på ensomhed, men når han så sin far, så han en mand, der i sit inderste var overbevist om, at han var helt alene i verden og skulle gøre alting selv. Der var ingen hjælp at hente, ingen smutveje, ingen lethed og lykkelige øjeblikke, der kunne bære ham et syvmileskridt videre så let som vinden, der hvirvler et blad op i luften. Han havde ensomheden, smerten og savnet som sine livsledsagere og vidste ikke, at han havde et valg.

Jackson lænede sig tilbage i stolen og betragtede mirabelletræet. Først var det blevet forår, hvorefter mirabel-

letræet sprang ud, og så blev det atter vinter. Nu blomstrede træet i snevejr. Der var noget ved den uorden, som tiltalte ham. Han tænkte ved sig selv, at han vistnok aldrig havde tvivlet på sin fars kærlighed. Sådant ville han gerne tænke. Hans far viste sin omsorg gennem store, følelsesfulde knus de få gange om året, de sås. Til julefrokosten og børnenes fødselsdage. Jackson forsvandt ind i hans store, varme favn, og hans far kysede ham på kinden og trykkede ham ind til sig, som var det afskeden før en lang og farefuld jordomrejse. Det var som om, han hver gang sagde farvel for altid og ville sikre sig, at Jackson vidste, at han var elsket, og så ville han også lige mærke sin søn en sidste gang. Man kunne aldrig vide, hvad der skete om et øjeblik. Måske trykkede en fundamentalistisk galning på en rød knap, der sendte en atomraket af sted, som aktive-rede ragnarok.

Da Jackson vendte sig om et stykke nede ad havestien, stod hans far i døråbningen og så halvvejs fortabt og ulykkelig ud. Jackson vinkede og smilede til ham, og så kom han til sig selv igen og råbte sin remse: 'Hav det godt, Jackson, og kør nu forsigtigt.'